

11.3.2025

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausuntopyyntö 19.2.2025 (Dnro VN/36093/2024)

**LAUSUNTO MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN LUONNOKSESTA
HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI METSÄSTYSLAIN 41 §:N
MUUTTAMISESTA**

Suomen Metsästäjäliitto lausuu esityksen kohteena olevasta
asetusluonnoksesta seuraavaa:

YLEISTÄ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslakia.

Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan, jonka mukaan suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestävyyn. Hallitusohjelmassa todetaan, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä ja että jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen mukaisesti. Tämä on Metsästäjäliiton mielestä erittäin tärkeä ja aidosti toteutettavaksi tarkoitettu tavoite.

Hallituksen esitys sisältää muutoksia yhteen pykälään metsästyslaissa (41 §). Muutoksista kaksi on lupaharkintaan liittyviä muutoksia. Hallituksen esitykseen on sisäänkirjoitettuna ajatus, että lakimuutoksessa on otettava huomioon sekä luontodirektiivin että Bernin sopimuksen lähtökohta. Lisäksi esityksen mukaan lajikohtaiset kannanhoitosuunnitelmat voidaan huomioida lupaharkinnassa.

Lisäksi hallituksen esitys sisältää kaksi asetuksenantovaltuuteen liittyvää muutosta, joista toinen on lakiin kirjattava hyväksyttävä päämäärä ja suotuisan suojelutason vähimmäismäärä.

11.3.2025

Metsästäjäliitto lähtee siitä, että muutosten kokonaisuuden on palveltava suurpetojen **kaikkien kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupaedellytysten täyttymisen osoittamista**. Muutosten jäädessä vajaiksi tai puutteellisiksi, on vaarana, ettei kannanhoidollinen metsästys tavoitteesta huolimatta lainkaan toteudu vaan poikkeusluvut edelleen kumotaan hallinto-oikeuskäsittelyissä.

SUUNNITELLUT TOIMENPITEET HALLITUKSEN ESITYKSESSÄ

Hallituksen esityksessä aloitetaan toteuttamaan vuonna 2025 suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen valmistelusuunnitelmaa, joka koostuu metsästyslain muutoksista, suden ja karhun kannanhoitosuunnitelmien päivittämisestä sekä lajikohtaisten asetusten antamisesta.

Metsästyslain muutokset on tarkoitus viedä eduskuntaan kevään 2025 aikana ja niiden olisi tarkoitus tulla voimaan toukokuussa. Karhukannan hoitosuunnitelma on tarkoitus myös päivittää kevään 2025 aikana ja karhuasetus valmistella kevään ja alkukesän aikana, tullakseen voimaan heinäkuun alussa. Riistakeskus käsittelee poikkeuslupahakemukset heinäkuussa ja karhun kannanhoidollinen metsästys alkaisi normaalisti 20. elokuuta.

Suden osalta kannanhoitosuunnitelma päivitetäisiin suunnitelman mukaan kesän ja syksyn 2025 aikana. Susiasetus valmistellaan syksyn aikana ja sen on tarkoitus tulla voimaan marraskuussa. Riistakeskuksen on siten määrä käsitellä poikkeuslupahakemukset marraskuussa.

Ilveksen osalta kannanhoitosuunnitelma on tarkoitus päivittää keväällä 2026. Ilvesasetus on tarkoitus suunnitelman mukaan valmistella syksyn 2025 aikana, tullakseen voimaan marras-joulukuussa.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan on ehdottoman tarpeellista, että uudistunut lainsäädäntö on käytössä, kun karhun poikkeuslupien hakeminen on seuraavan kerran ajankohtaista. On lisäksi tärkeää hahmottaa, että lakimuutoksessa ei ole kyse vain karhusta: hallitusohjelman tavoitteen mukainen kannanhoidollinen metsästys on saatava käyntiin myös ilveksen ja suden osalta heti seuraavalla metsästyskaudella.

Karhun priorisointi säädösvalmisteluprosessissa ja siitä aiheutuvat aikatauluhaasteet eivät saa vaarantaa kahden muun suurpetolajin tarpeiden huomioimista nyt tehtävässä lainsäädäntöuudistuksessa. Esitetyt korjaus- ja täydennystarpeet ovat Metsästäjäliiton arvion mukaan sellaisia, että ne on mahdollista huomioida ja viedä lopulliseen hallituksen esitykseen tinkimättä suunnitellusta aikataulusta.

11.3.2025

HALLITUKSEN ESITYKSEN PUUTTEET

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan esitys on lähtökohtaisesti oikeansuuntainen, mutta ei monilta osin riittävä. Esitetty metsästyslain 41§ muotoilu **ei ole riittävän selkeä ja tarkkarajainen**, sitä tulee selkeästi täydentää.

Hallituksen esityksessä ei ole lainkaan huomioitu tarvetta **kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupien menettelyn uudistamiseen ns. Ruotsin mallin mukaiseksi**. Tämä on varsin iso kokonaisuus, joka tulee ehdottomasti huomioida. Ilman poikkeuslupamenettelyn uudistamista on mahdollista, että suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen toteutuminen vaarantuu.

KEHITYSTARPEITA HALLITUKSEN ESITYKSESSÄ

Metsästäjäliitto haluaa korostaa, että **esityksen periaatteellinen lähtökohta on saatava yleisemmäksi**. Hallituksen esitysluonnos on ristiriidassa direktiivin yleissitovuuden osalta ja periaatteellinen lähtökohta on kytketty ainoastaan poikkeuslupaharkintaan, vaikka taustalla olevissa luontodirektiivissä ja Bernin sopimuksessa sovellettavuus on laajempaa:

- Luontodirektiivin 2 artiklan 3 kohta: *"Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet."*
- Bernin sopimuksen 2 artikla: *"Sopimuspuolten tulee ryhtyä tarvittaviin toimiin luonnonvaraisten kasvi -ja eläinkantojen pitämiseksi tasolla, joka vastaa erityisesti ekologiaa, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia, tai näiden sopeuttamiseksi tällaiselle tasolle. Tällöin sopimuspuolten tulee ottaa huomioon taloudelliset ja virkistyselliset vaatimukset sekä paikallisesti uhanalaisten alalajien, muunnosten tai muotojen tarpeet."*

Periaatteellisesta lähtökohdasta tarvitaan **metsästyslakiin erillinen pykälä, jota ei ole kytketty vain poikkeuslupaharkintaan**. Asia on yhtä olennainen myös esim. hyväksyttävän päämäärän ja kannanhoitosuunnitelmien osalta. Esim.: xx § Toimenpiteillä huomioon otettavat asiat *"Tämän lain ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet."*

Hallituksen esityksestä puuttuu myös kokonaan **kannanhoitosuunnitelmien laatimisen menettelystä ja sisällöstä säätäminen**, joka on Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan oleellista.

11.3.2025

Metsästäjäliitto näkee yhtenä keskeisenä kehitystarpeena sen, että hallituksen esitysluonnoksessa ei ole mainittu **asetusluonnosta eikä myöskään asetusmuistion luonnosta**. Tämä aiheuttaa sen, että poikkeamisen hyväksyttävää päämäärää on silloin vaikeaa tarkemmin arvioida. Asia tulee Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan korjata.

Suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen kehittämistä käsitelleestä asiantuntijaryhmästä saatujen tietojen perusteella poikkeamisen **hyväksyttävän päämäärän tarkempaa ilmaisua** käsiteltiin työryhmätyössä ainoastaan karhun osalta. Loppuraportti ei kuitenkaan sisällä luonnosta hyväksyttävän päämäärän tarkemmasta ilmaisusta karhun, eikä myöskään muiden suurpetojen osalta, minkä Metsästäjäliitto näkee merkittävänä puutteena.

Lisäksi Metsästäjäliitto näkee kehitettävänä kohteena sen, että **suotuisan suojelutason vähimmäismäärästä eli viitearvosta tulee saada kirjaus lakiin erillisenä pykälänä**. Liiton mielestä näin keskeistä asiaa ei tule jättää pelkästään kannanhoitosuunnitelmien ja asetuksen varaan.

Suotuisan suojelutason vähimmäismäärää eli viitearvoa käsittelevässä pykälässä on tarpeen säätää seuraavista asioista:

1. Käsitteen määrittely
2. Tulee velvoittaa vähimmäismäärän eli viitearvon määrittelyyn karhun, ilveksen ja suden osalta
3. Vähimmäismäärän eli viitearvon määrittämisen reunaehdot (mm. riskitaso, Suomen yksi susipopulaatio, Suomen susikannan välitön yhteys naapurimaiden populaatioihin)
4. Vähimmäismäärän eli viitearvon määrän jakaminen kannanhoitoalueille ja perusteet jakamiselle
5. Asetuksenantovaltuus, jonka mukaan lopullinen vähimmäismäärä eli viitearvo ja kannanhoitoalueille jaetut määrät esitetään MMM:n asetuksessa.

Esitysluonnoksen perusteluteksteissä on todettu, että kaikille lajeille ei ole tarpeen asettaa vähimmäismäärää ja että sen vuoksi asetuksenantovaltuus on siinä muodossa, että sitä voidaan MMM:n harkinnan mukaan *tarvittaessa* käyttää. Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan vähimmäismäärän eli viitearvon asettamiselle on erityinen tarve suden osalta. Kuitenkin myös karhulle ja ilvekselle olisi tarpeen määritellä vähimmäismäärä eli viitearvo, jotta lisättäisiin varmuutta suotuisaan suojelutasoon liittyvän myös niiden lajien poikkeuslupaedellytyksen vaatimusten täyttymisen osoittamiseen. Suden osalta vähimmäismäärä tulee asettaa ensimmäisenä eli jo nyt kevään 2025 aikana läpivietävän lainsäädäntöprosessin yhteydessä. Edellä todetun johdosta Metsästäjäliitto edellyttää, että asetuksenantovaltuus tulee kirjata

11.3.2025

muodossa "MMM:n tulee määrittää kaikille suurpetolajeille kannan vähimmäismäärä eli viitearvo".

On selvää, että karhun ja ilveksen osalta vähimmäismäärän eli viitearvon määrittelytyöhön tarvitaan enemmän aikaa, ja tämä tulisivin Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan todeta hallituksen esityksen perusteluissa. Lisäksi vähimmäismäärän määrittelyä ei pidä jättää harkinnanvaraiseksi asiaksi, vaan siihen tulee erityisesti suden osalta selkeästi velvoitaa.

Metsästäjäliitto korostaa, että suotuisan suojelutason viitearvon luontevin ja perustelluin päätöksentekijä on Suomen eduskunta. Tätä ajatusta noudattaen eduskunnan päätöksentekijärooli toteutettaisiin siten, että metsästyslain säännöksissä ilmaistaisiin päätöksentekijän valinnat.

Vähimmäismäärän määrittämiseen liittyviä valintoja ei siten tule jättää kannanhoitosuunnitelmien ja täsmentämättömän asetuksenantovaltuuden varaan, vaan asiasta on säädettävä metsästyslaissa.

Kaikille tarkastelun kohteena oleville suurpetolajeille yhteisesti päätöksentekijän valinta voitaisiin ilmaista säännöksessä niin, että **lähtökohtana olevaan pienimpään elinvoimaiseen populaatioon lisätään 10 prosentin varmuusmarginaali**. Varmuusmarginaalin tarkoituksena on varmistaa erityisesti se, että epävarmuudet vähenevät ja häviämiskatku jää riittävän matalaksi.

Metsästäjäliitto haluaa muistuttaa, että Suomessa sudella ei ole todellista käytännön häviämiskatku, koska lajin kannan kehityksen ja tilan seuranta on meillä erittäin intensiivistä ja susipopulaatiomme on kiinteässä yhteydessä naapurimaihin, erityisesti Venäjän suuntaan. Säännöksessä tulee ilmaista suden osalta tilanne niin, että Suomessa on **yksi susipopulaatio ja Suomen susikannalla on välitön yhteys naapurimaiden populaatioihin**.

Kannanhoitoalueet ovat tärkeässä asemassa suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupien kannalta. Metsästäjäliiton mielestä on tärkeää huolehtia, että myös määriteltävällä lajin vähimmäismäärällä eli viitearvolla on selkeä ja kiinteä yhteys kannanhoitoalueisiin. Tämän takia **vähimmäismäärä tulee jakaa kannanhoitoalueille**. Jakamisesta ja sen perusteista tulee säätää metsästyslaissa. Kannanhoitoalueille jaettu vähimmäismäärä olisi rooliltaan rinnakkainen kannanhoitoalueittain asetetulle hyväksyttävälle päämäärälle ja kannanhoitoalueittain asetetulle suurimmalle saalismäärälle, jotka ovat merkitykseltään keskeisiä poikkeuslupien kannalta.

Hallituksen esitysluonnoksessa mainitaan, että vähimmäismäärä eli lukumäärällä esitettävä lopputulos tulisi kirjattua MMM:n asetukseen. Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan tämä olisi hyväksyttävä ratkaisu

11.3.2025

edellyttäen, että edellä läpi käydyt vähimmäismäärän määrittelyyn liittyvät asiat säädetään metsästyslaissa. Jos metsästyslaissa olisi erillinen pykälä vähimmäismäärästä eli viitearvosta, siihen voitaisiin sijoittaa myös tarvittava asetuksenantovaltuus 41 §:n sijoittamisen sijaan.

Metsästyslakiin tarvittava erillinen pykälä edellä esitetyn perusteella suotuisan suojelutason vähimmäismäärästä voisi olla seuraava:

xx § Suotuisan suojelutason vähimmäismäärä

Sudelle, karhulle ja ilvekselle on määriteltävä suotuisan suojelutason vähimmäismäärä. Vähimmäismäärä kuvaa populaatiokokoa, jolla kunkin lajin suotuista suojelutaso olisi turvattu Suomessa pitkällä aikavälillä. Vähimmäismäärän lähtökohtana on pienin elinvoimainen populaatio.

1 momentissa tarkoitettu vähimmäismäärä määritellään siten, että pienimpään elinvoimaiseen populaatioon lisätään 10 prosentin varmuusmarginaali. Määrittelyssä tulee huomioida tavoite pitää kunkin suurpetolajin kielteiset sosioekonomiset vaikutukset mahdollisimman pieninä. Suden vähimmäismäärän määrittelyssä huomioidaan, että Suomessa on tarkasti kannanseurannassa oleva yksi populaatio, joka on välittömässä yhteydessä naapurimaiden susikantaan.

1 momentissa tarkoitettu vähimmäismäärä jaetaan kannanhoitoalueille kanta-arvioiden osoittamiin tiheyksiin perustuen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitettu vähimmäismäärä sekä 3 momentissa tarkoitettujen kannanhoitoalueille jaetut määrät.

Vähimmäismäärän eli viitearvon osalta lain perusteluissa tulisi määrittää, että asetuksella voidaan vähimmäismäärä eli viitearvo asettaa seuraavasti:

Suotuisan suojelutason vähimmäismäärän määrittelyn lähtökohtana on pienin elinvoimainen populaatio. Hallituksen esityksen perusteluissa on tarpeen selostaa, miten pienin elinvoimainen populaatio määritellään. Sudella alaraja olisi geneettisesti pienin elinvoimainen populaatio perustuen Franklinin (1980) tutkimuksiin sukusiitosheikkouden välttämiseksi lyhyellä aikavälillä. Tutkimuksen mukaan siihen tarvitaan efektiivinen populaatiokokoo, jonka suuruus on ($N_e > 50$) eli 25 lisääntyvää paria. Tätä tutkimuksesta johdettua määritelmää on käytetty Ruotsissa määritettäessä suden suotuisan suojelutason viitearvoa. Se on myös lähtökohtana tuoreessa EU-komission suotuisan suojelun tason viitearvon muodostamisen sovellusohjeessa.

11.3.2025

Määritelmällisesti edellytyksenä on, että suotuisan suojelutason viitearvo on oltava korkeampi kuin pienin elinvoimainen kanta. Kerroin sille, kuinka paljon suurempi sen täytyy olla, on päätettävissä poliittisesti.

Suden osalta tarkoituksenmukainen susien vähimmäismäärä Suomessa saataisiin määrittelyllä 25 lisääntyvää paria ja kertomalla määrä kolmella.

Viitearvon tulee toisaalta olla riittävän alhainen, että seuraavat lain perustelussa mainittavat edellytykset täyttyvät:

- Susikannan säätely tiheän kannan alueilla on oltava mahdollista.
- Susikannan kielteiset sosioekonomiset seuraukset on voitava hallita susikantaa säätelemällä.
- Suden ja muiden suurpetojen ihmisarkuuden säilyttäminen säännöllisen metsästyksen avulla on oltava mahdollista.
- Susikantaa on tarkoituksenmukaista säädellä, jotta vähennetään laitonta tappamista ja luodaan sudelle arvostetun riistaeläimen status.
- Suden kannanhoidollisella metsästyksellä on mahdollistettava kotieläintuotannon turvallinen jatkuminen.
- Monilajinen riistaeläinten kannanhoito, mukaan lukien hirvikannanhoito ja metsästyskoirien turvallinen käyttö metsästyksessä on oltava mahdollista.
- Metsästyksen mahdollistaminen kaikkialla Suomessa on yhteiskunnallinen kysymys ja tärkeä kulttuurinen perinne, joka tulee voida mahdollistaa susien sitä estämättä.
- Kansalaisten luottamus hallintoon on voitava säilyttää.

Viitearvoon liittyen kaiken edellä todetun perusteella Metsästäjäliitto katsoo, että hallituksen esityksen perusteluissa mainittu kohta ”(tällä hetkellä susi)” tulee poistaa (HE sivu 13, 3. kappale). Suluissa oleva maininta viittaa perusteettomasti ja ilman yhteiskunnan linjausta, ettei susi ole suotuisalla suojelutasolla. Laissa tulee edellä esitetyllä tavalla sen sijaan linjata, että susi on Suomessa suotuisalla suojelutasolla.

Metsästäjäliitto haluaa painottaa, että esityksessä on tärkeää tuoda aiempaa paremmin esille, että **metsästyksellä voidaan lisätä suurten nisäkkäiden ihmisarkuutta**. Tieteelliset tutkimukset nykyisin pystyvät osoittamaan, että tämä arkihavaintoihin perustuva metsästäjien kokemus metsästyksen vaikutuksesta eläinkannan käyttäytymiseen on aito. Tästä löytyy pohjoismaisten tutkimusten kautta esimerkkejä muun muassa karhun osalta, jonka metsästäämättömyys todennäköisesti pidemmällä aikavälillä muokkaa karhukannan pelottomampaa käyttäytymistä ihmistä kohtaan (Swenson 1999). Tuore katsausartikkeli (Slovikosky & Montgomery 2024) taas osoittaa,

11.3.2025

että metsästyksen avulla vaikutetaan ihmisarkuuden lisääntymisen ohella myös suurten nisäkkäiden elinympäristöjen valintaan kauemmas ihmisvaikutuksesta. Tämä osaltaan näyttää toteen, kuinka kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan saavuttaa juuri haluttuja tavoitteita suurpetojen käyttäytymisen muokkaamisessa.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan sivulla 14 seuraavaa: "Lisäksi ministeriön asetuksella vahvistettaisiin hoitosuunnitelmissa esitetyt kannanhoitoalueet." Myös MMM:n tiedotteessa 19.2.2025 todetaan: "Lisäksi ministeriö voisi vahvistaa ja täsmentää asetuksella kunkin lajin suotuisan suojelutason vähimmäismäärän sekä nykyistä tarkemmat karhu-, susi- ja ilveskannan kannanhoitoalueet." Metsästäjäliitto haluaa nostaa esiin kysymyksen, miksi juuri kannanhoitosuunnitelma määritteli kannanhoitoalueet, jotka asetuksella vahvistetaan? Kääntäen: Miksi asetuksella ei säädetä kannanhoitoalueista, jotka ohjaavat kannanhoitosuunnitelman laatimista ja sisältöä? **Jos kannanhoitoalueet säädetään asetuksella, voidaan niiden perustelut silloin esittää asetustiedotteessa. Kannanhoitoalueiden määrittely tulee tapahtua siten, että alueellisuuden huomioiminen toteutuu aidosti.**

Metsästäjäliitto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että jo nykyisin metsästyslain 41§:ssä on mainittuna "alueet". On kuitenkin pantava merkille, että pykälän teksti ei kuitenkaan selkeästi tarkoita kannanhoitoalueita. Kun asetuksella on tarkoitus säätää kannanhoitoalueista, on Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan **asetuksenantovaltuuden sanamuotoa selkeytettävä.**

Kehitystarvetta on liiton mielestä myös **kannanhoitosuunnitelman merkityksen** täsmentämisen osalta. Lähtökohtaisesti on selvää, että kannanhoitosuunnitelma ei voi määritellä lainsäädäntöä. Kääntäen lainsäädännöllä on mahdollista määritellä kannanhoitosuunnitelmaa. Hallituksen esitysluonnos ei tässä muodossaan selkeytä kannanhoitosuunnitelman roolia poikkeuslupien perusteluasiakirjana.

Kannanhoitosuunnitelman merkitys poikkeuslupien kannalta liittyy erityisesti tietopohjaan ja poikkeuslupien tarvitsemiin perusteluihin. **Tämän tulisi näkyä myös säännöksessä**, esimerkiksi seuraavan sanamuodon mukaisesti: *"Lupaharkinnassa voidaan ottaa huomioon myös riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjen hoitoa koskevat hoitosuunnitelmat, joilla voidaan tukea tämän lain xx §:ssä säädettyjen poikkeuslupien edellytysten täyttymisen osoittamista."*

11.3.2025

Kehitystarpeita liittyen hallitusohjelman kirjauksiin ovat myös kannanhoidollisen metsästyksen **poikkeuslupien menettelyn uudistaminen ns. Ruotsin mallin mukaisiksi**. Tämä tarkoittaisi Suomessa esimerkiksi sitä, että riistakeskus tuottaisi jatkossa perustelut poikkeusluville, eikä asia jäisi luvanhakijan eli tavallisen metsästäjän tehtäväksi. Ei voida hyvän hallintotavan mukaisesti edellyttää, että tavallinen kansalainen pystyisi tuottamaan poikkeuslupiin vaadittavat, hyvin yksityiskohtaiset juridiset perustelut.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan suurpetojen **kannanhoitosuunnitelmien laatimisen menettelystä ja sisällöstä tulee säätää** sekä tulee säätää myös suurpetojen **kanta-arvioiden kehittämisestä**. Näiden tulee olla eräänlainen keskeinen jatkotyö tällä hallituskaudella, jatkuen välittömästi lausunnon kohteena lakimuutostyön jälkeen.

Lisäksi metsästyslain 41 a §:n 3 momentin **sanamuotoja, jotka johtuvat virheellisestä käännöksestä**, ei ole huomautuksista huolimatta hallituksen esityksessä korjattu. Ne tulisi Metsästäjäliiton mielestä korjata.

- Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e-alakohta toteaa: *"salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa"*
- Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e-alakohta englanniksi: *"to allow, under strictly supervised conditions, on a selective basis and to a limited extent, the taking or keeping of certain specimens of the species listed in Annex IV in limited numbers specified by the competent national authorities"*
- Metsästyslain 41 a §:n 3 momentti: *"Sutta, karhua, sauukkoa ja ilvestä koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi."*
- Käännöksessä on siten eroa **yksilöintivaatimuksen ja rajoittamisen osalta**: *tiettyjen lajien yksilöt vs. tietyt yksilöt sekä rajoittaminen ylipäättään vs. lukumäärän rajoittaminen.*
- Myös komission tulkintaohjeessa on havaittavissa sekä siihen perustuvissa EUTI- ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuissa vastaavaa epäselvyyttä: *"konkreettisesti ja tapauskohtaisesti"*

11.3.2025

erityisten vaatimusten täyttämiseksi erityistilanteissa ” sekä ”erityinen ongelma tai tilanne, johon on puututtava”.

Edelleen kehitystarpeena Metsästäjäliitossa nähdään **riistahallintolain uudistus** liittyen suurpetojen ja poikkeuslupien osalta esimerkiksi riistakeskusalueiden yhteistyöhön. Myös **riistavahingolakia tulee tarkastella erityisesti suurpetoihin** liittyen, koskien korvausperusteiden uudistamista. Tällä hetkellä korvaukset eivät kata kuin osan vahingonkäräjien kuluista esimerkiksi lammasvahingon tapauksissa.

TERMINOLOGIAN KEHITTÄMINEN HALLITUKSEN ESITYKSESSÄ

Metsästäjäliitto haluaa kiinnittää huomiota hallituksen esityksessä käytettyyn terminologiaan, jonka tulee liiton mielestä olla yksiselitteisempää. Hallituksen esityksessä käytetty termi ”suotuisan suojelutason vähimmäismäärä” on sinänsä oikeasuuntainen. Käsitteenä se tarkoittaa samaa kuin ”viitearvo”. Hallituksen esityksessä mainittu ”viitearvojen vähimmäismäärä” ei taas ole täsmällinen ilmaisu, koska viitearvon määrittämisen jälkeen on olemassa vain yksi viitearvo usean sijaan. Ei myöskään ole lukujen haarukkaa, jolla olisi jokin alaraja eli vähimmäismäärä. Selkeintä Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan olisi kuitenkin luopua koko 'vähimmäismäärä' -sanasta, koska se tarkoittaa joka tapauksessa samaa kuin viitearvo.

Hallituksen esityksessä käytetään myös ”demografia”-termiä tarpeettoman laveasti. Susikannan viitearvotyössä olivat rinnakkain tarkastelussa genetiikka ja demografia, joista genetiikka päätyi työssä tosiasialliseksi lähtökohdaksi susikannan suojeluun. Tämä ei liiton mielestä käy riittävästi ilmi esitysluonnoksesta.

Kehityskohteena termistöön liittyen on myös se, että hallituksen esitysluonnoksessa ei määritellä siitä, että tarkasteltavana on nimenomaan **populaatiokoon viitearvo** (FRP, Favourable Reference Population) erotuksena **esiintymisalueen koon viitearvosta** (FRR, Favourable Reference Range).

Metsästäjäliiton mielestä tulisi olla selkeästi määriteltynä, että lakiesityksessä viitearvosta puhuttaessa tarkoitetaan kaikissa tapauksissa **'suotuisan suojelutason populaatiokoon viitearvoa'**.

11.3.2025

LISÄKSI KEHITETTÄVÄT ASIAT

Metsästäjäliitto esittää lisäksi poikkeuslupiin liittyvän **valitusoikeuden rajaamista siten, että myönnetyistä poikkeusluvista voivat valittaa vain ne toimijat ja yhteisöt, joilla on todellista toimintaa alueella.** Nykytilanne on monilta osin katsottava kohtuuttomaksi, sillä valitusoikeus on myös sellaisilla yhdistyksillä, joiden kotipaikaksi on käytännössä nimellisesti merkitty alueelle, johon myönnetty poikkeuslupa kohdistuu. Tämä mahdollistaa ns. ”pöytälaatikkoyhdistysten” valitukset, mikä on johtanut laajasti ongelmiin nykyjärjestelmässä suurpetojen kannanhallinnan osalta.

Metsästäjäliitto esittää myös poikkeusluvista tehtyjen **valitusten oikeudelliseen käsittelyyn nopeutettua menettelyä.** Kohtuullisena aikana käsittelyyn voitaisiin pitää kolmea viikkoa. Tämä mahdollistaisi poikkeuslupajärjestelmän joustavamman ja tarkoituksenmukaisemman toiminnan.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan laissa tulee olla kirjattuna aiempaa paremmin oikeus suojella kotieläimiä suurpedoilta. Lakiin tulisi lisätä **erillinen pykälä, joka turvaa oikeuden suojella kotieläimiä suurpedoilta.** Tämä tarkoittaisi selkeää oikeudellista perustaa suurpedon ampumiselle sen hyökätessä kotieläintä kohti. Tällä varmistettaisiin oikeus suojella kotieläimiä sekä mahdollistettaisiin kotieläinten turvallinen pitäminen maaseutu ympäristössä. Suurpedot aiheuttavat myös luontokatoa, sillä monien luonnonlaitumien, niittyjen, perinnebiotooppien ja monimuotoisuuspeltojen laiduntaminen on jo estynyt petopaineen vuoksi. Euroopan unionin tuomioistuimen (EUTI) päätösten mukaan suojelun tulisi olla suhteellista ja tasapainoista, ja eläinten omistajilla tulisi olla oikeus puolustaa eläimiään ilman kohtuutonta hallinnollista taakkaa.

Lisäksi Metsästäjäliitto haluaa muistuttaa, että koirasusien hallitsematon lisääntyminen on merkittävä uhka sekä suden suojelutasolle että kansalaisten turvallisuudelle. **Esitykseen tulisi sisällyttää selkeä lainsäädännöllinen perusta koirasusien poistamiselle luonnosta.** EU:n komission ohjeet sudensuojelusta painottavat, että koirasusien lisääntyminen luonnossa tulisi estää aktiivisin toimin.

11.3.2025

LÄHTEET

Franklin, I. R. 1980. Evolutionary change in small populations. Teoksessa: Soulé, M. E. & Wilcox, B. A. (toim.), Conservation Biology: An Evolutionary-Ecological Perspective. Sinauer, Sunderland, USA, s. 135–149).

Slovikosky, S. A., & Montgomery, R. A. (2024). Large mammal behavioral defenses induced by the cues of human predation. PNAS Nexus, 3(9). [<https://doi.org/10.1093/PNASNEXUS/PGAE382>]

Swenson, Jon E., (1999) Does Hunting Affect the Behavior of Brown Bears in Eurasia? Ursus Vol. 11, A Selection of Papers from the Eleventh International Conference on Bear Research and Management, Graz, Austria, September 1997, and Gatlinburg, Tennessee, April 1998 (1999), s. 157-162. [<https://www.jstor.org/stable/i295313>]

11.3.2025

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ**Kehitettäviä kohteita:**

- Esityksen periaatteellinen **lähtökohta saatava yleisemmäksi**.
Lähtökohta on nyt kytketty vain poikkeuslupaharkintaan.
- Muutosten kokonaisuuden on palveltava **kaikkien kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupaedellytysten täyttymisen** osoittamista.
- **Kaikkien suurpetojen kannanhoidollinen metsästys** on saatava käyntiin.
- **Suotuisan suojelutason vähimmäismäärästä eli viitearvosta tulee saada kirjaus lakiin erillisenä pykälänä.**
- Suotuisan suojelutason **viitearvo** tulee määrittää kaikille **suurpetolajeille**.
- **Suotuisan suojelutason viitearvon jakaminen kannanhoitoalueille** tulee toteuttaa.
- ML 41 a §:n 3 momentin **sanamuotojen käännösvirheen korjaaminen on tarpeen**.
- Kannanhoidollisen metsästyksen **poikkeuslupien haku- ja myöntämismenettely** tulee uudistaa **Ruotsin mallin mukaiseksi**.
- Kannanhoitosuunnitelmien laatimisen **menettelystä ja sisällöstä** tulee säätää.
- **Asetusluonnos ja asetusmuistion luonnos** on saatava mukaan esitykseen.
- Asetuksenantovaltuuden **sanamuotoa on selkeytettävä kannanhoitoalueiden osalta**.
- **Kannanhoitosuunnitelman merkitystä säännöksessä** on täsmennettävä.
- Suurpetojen **kannanhoitosuunnitelmien laatimisen menettelystä ja sisällöstä** on säädettävä **asetuksessa/laissa**.
- Suurpetojen **kanta-arvioiden kehittäminen** tulee saada käyntiin.
- Tulee tehdä **riistahallintolain uudistus**, liittyen suurpetojen ja poikkeuslupien osalta **esimerkiksi riistakeskusalueiden yhteistyöhön**.
- **Riistavahinkolakia** tulee tarkastella suurpetoihin liittyen, koskien korvausperusteiden uudistamista.
- **Poikkeuslupien valitusoikeutta** rajattava.
- Poikkeusluvista tehtyjen **valitusten oikeudelliseen käsittelyyn** on **luotava nopeutettu menettely**.
- Lakiin tulisi lisätä **erillinen pykälä**, joka turvaa oikeuden suojella **kotieläimiä suurpedoilta**.
- Säädöksiin tulisi sisällyttää **selkeä lainsäädännöllinen perusta koirasusien poistamiselle luonnosta**.

11.3.2025

Riihimäellä 11.3.2025

Suomen Metsästäjäliitto ry.

Jaakko Silpola
ToiminnanjohtajaEre Grenfors
Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö